

В результаті чого визначається потенціал для спільного розвитку галузей економічної діяльності і пов'язаних із цим заходів, як технологічне оновлення і осучаснення суб'єктів підприємницької діяльності, комерційних структур, інших пов'язаних із їхніми перетвореннями організацій. Саме цим відображається утворення кластеру в державі, де зосереджуються ринкові кон'юнктури за групами споживачів, ділових кіл, різних представництв із зарубіжних країн, зацікавлених осіб щодо економічного розвитку сфер діяльності за галузями економіки, де проявляється конкурентне середовище.

Світова практика кластерної організації виробництва свідчить, що лише застосовуючи комплексний підхід, можна підвищити промислову конкурентоспроможність та досягти економічного зростання у поточний та майбутній періоди часу. Саме за рахунок кластерів, які є в регіонах і територіальних утвореннях держави, відображаються відтворювальні процеси, вимірювальні економічним і соціальним ефектами, виникає конкретний обсяг фінансового забезпечення через розміщення грошового обігу, проявляються інтеграційні орієнтири за рахунок активізації взаємовідносин й гармонійного поєднання об'єктів, груп, сфер життя і діяльності між собою. Таким чином призначення кластерів у формуванні конкурентного середовища має неабияке значення у економічному розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Головня Ю. І. Кластерний підхід в управлінні регіональним агропромисловим комплексом. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 10. С. 55-58.
2. Синиця С. М., Вақун О. В. Кластеризація регіонів за рівнем економічного потенціалу. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 12. С. 776 – 784.

УДК 336.71:004

Вовченко О.С., к.е.н., доцент;
Шурдук Д.А.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ЇЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Євроінтеграційний курс України ставить перед національною економікою, і, зокрема, перед банківською системою, складні завдання модернізації та адаптації до європейських стандартів. В умовах глобальних перетворень цифрова трансформація банківського сектору виступає не лише інструментом підвищення конкурентоспроможності та клієнтоорієнтованості, але й важливим фактором забезпечення її стабільності та надійності, особливо в контексті інтеграції до єдиного європейського фінансового простору.

Цифрова трансформація українського банківського сектору характеризується динамічним впровадженням інноваційних технологій та зміною бізнес-моделей. Основними рушійними силами цього процесу є зростаючі потреби клієнтів, конкуренція з боку фінтех-компаній та необхідність підвищення операційної ефективності. За даними НБУ, виконанню частини критеріїв інтеграції України в Єдину зону платежів у євро (SEPA) сприятимуть миттєві кредитові перекази та відкритий банкінг, який з 01 серпня 2025 року має запрацювати в Україні [1]. Детальніше напрями цифрової трансформації, які безпосередньо впливають на стабільність банківської системи України, узагальнено в табл. 1.

Прагнення України до членства в Європейському Союзі є потужним стимулом для поглиблення цифрової трансформації банківської системи та її гармонізації з європейськими стандартами. Цей процес безпосередньо сприяє стабілізації фінансового сектору.

Таблиця 1

Напрями цифрової трансформації та їх вплив на стабілізацію банківської системи

Напрямок цифрової трансформації	Вплив на стабілізацію банківської системи
1	2
Підвищення операційної ефективності	Автоматизація процесів, оптимізація мережі та перехід на цифрові канали обслуговування призводять до скорочення операційних витрат на 40-60%, як наслідок, підвищення прибутковості та фінансової стійкості банків.
Розвиток цифрового банкінгу	Перехід до моделі "банк без відділень", орієнтованої на дистанційне обслуговування клієнтів через інтернет-банкінг та мобільні додатки; підвищення якості та швидкості обслуговування, оптимізація витрат банків.
Впровадження передових технологій	Використання технології Big Data для аналізу великих масивів даних, що сприяє розробці персоналізованих пропозицій для клієнтів та оптимізації бізнес-моделей; впровадження штучного інтелекту (AI) та машинного навчання (ML) для скорингу, управління ризиками, виявлення шахрайства та автоматизації процесів; розвиток хмарних технологій тощо.
Модернізація платіжних систем	Електронні платіжні системи, миттєві онлайн-платежі та технології безконтактних платежів сприяють реалізації проєктів, спрямованих на розвиток інфраструктури електронних платіжних інструментів та системи дистанційного банківського обслуговування (СДБО).
Покращення управління ризиками	Сучасні цифрові інструменти, включаючи AI та Big Data, дозволяють банкам ефективніше оцінювати кредитні ризики, виявляти шахрайські операції та управляти іншими видами ризиків; важливо враховувати, що з'являються і нові, технологічні ризики, зокрема кіберризики, які потребують динамічних підходів до управління.
Зміцнення довіри клієнтів та прозорість	Надання зручних, швидких, безпечних та прозорих цифрових послуг підвищує лояльність клієнтів та їхню довіру до банківської системи; доступність послуг 24/7 та економія часу для споживачів.
Забезпечення безперервності діяльності	Цифрові технології відіграють критичну роль у підтримці стабільного функціонування банків, особливо в кризових умовах, таких як пандемія чи воєнний стан; забезпечується безперервність надання фінансових послуг навіть за обмеженого фізичного доступу.

Джерело: систематизовано авторами за даними [2-4]

Серед ключових аспектів впливу євроінтеграції варто виокремити: адаптацію до європейського законодавства (Україна активно працює над імплементацією європейських директив та регламентів у сфері фінансових послуг та кібербезпеки (PSD2 (Payment Services Directive 2), GDPR (General Data Protection Regulation), DORA (Digital Operational Resilience Act)); підвищення стандартів кібербезпеки; залучення інвестицій та технологій; забезпечення конкурентоспроможності тощо. За оцінками KPMG, банки, що активно впроваджують цифрові технології, демонструють зростання рентабельності на 20-25% у порівнянні з традиційними банками. В Україні цифровізація дозволила ряду банків скоротити витрати на 30–50% за рахунок автоматизації операцій.

Слід зазначити, що у 2022-2024 роках провідні банки України інвестували понад 3 млрд грн у цифрові технології, зокрема у впровадження AI-рішень, біометричної ідентифікації та кібербезпеку. Автоматизація процесу резервного копіювання та зберігання копій у захищених хмарних середовищах або офлайн-середовищах, наявність чіткого плану реагування на інциденти (Incident Response Plan), інвестування в сучасні засоби захисту від фішингових атак, шкідливого програмного забезпечення та DDoS-атак, інтеграція регулярних тренінгів з кібергігієни в корпоративну культуру – лише окремі елементи проактивного підходу, що знижує ризики й забезпечує стабільність і конкурентоспроможність бізнесу.

Таким чином, євроінтеграційний курс України є потужним каталізатором цифрової трансформації банківської системи, спрямованої на її модернізацію та адаптацію до нових

стандартів. Впровадження інноваційних технологій та зміна бізнес-моделей, зумовлені потребами клієнтів, конкуренцією та необхідністю підвищення операційної ефективності, не лише сприяють зростанню конкурентоздатності та клієнтоорієнтованості, але й виступають ключовим фактором забезпечення стабільності та надійності банківського сектору в контексті інтеграції до єдиного європейського фінансового простору.

Список використаних джерел

1. Річний звіт Національного банку України за 2024 рік. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/richniy-zvit-natsionalnogo-banku-ukrayini-za-2024-rik>.
2. Береславська О. І. Трансформація банківських послуг в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2024. №60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-99>.
3. Вовченко О.С. Напрями розвитку платіжних систем в Україні в умовах європейської інтеграції. *Економічний вісник Дніпропетровської політехніки*. 2022. №4 (80). С. 49-56.
4. Коненко В.В., Рудаченко О.О., Тараруєв Ю.О. Основні напрями цифрової трансформації банківської діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. №20. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.15>.

УДК 338.1:502.131.1:327(477)

Глушко А.Д., к.е.н., доцент;

Литвин А.В.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КУРС УКРАЇНИ: СТРАТЕГІЧНА РОЛЬ ЗЕЛЕНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПОВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ

Україна, яка пережила значні випробування та втрати внаслідок війни, розглядає євроінтеграцію як один із пріоритетних напрямків своєї зовнішньої політики та стратегічного розвитку. Європейський Союз (ЄС) виступає не лише економічним, а й політичним союзом європейських держав, головною метою якого є забезпечення миру, стабільності та прогресу [1]. Для набуття членства в ЄС країна має відповідати визначеним стандартам і політикам, серед яких – зобов'язання щодо сталого розвитку та охорони навколишнього середовища. Однією з ключових вимог ЄС є «зелена» трансформація – перехід до «екологічної» економіки, що охоплює низку заходів: зниження викидів парникових газів, скорочення споживання енергії, а також впровадження ефективного й сталого використання природних ресурсів [2, 3].

Для поствоєнної України зелена трансформація – не просто екологічна необхідність, а стратегічний вибір, який відкриває нові можливості для відновлення та модернізації економіки [4].

Історичний шлях України до ЄС є складним, включаючи дипломатичні та політичні виклики. Після незалежності у 1991 р. Україна активно долучалася до європейських структур, підписавши Угоду про партнерство з ЄС у 1994 р. Помаранчева революція 2004 р. і Євромайдан 2013-2014 рр. зміцнили курс на Європу. У 2014 р. була підписана Угода про асоціацію, а у 2022 р. Україна подала заяву на членство у ЄС, отримавши статус кандидата у червні. А вже 25 червня 2024 р. офіційно оголосили про початок переговорів.

Процес інтеграції України до Європейського Союзу є свідченням її постійної адаптації до європейських норм та активного реагування на нові виклики. Важливою складовою цього шляху є зелена трансформація, яка відіграє провідну роль у досягненні вимог ЄС і визначенні перспектив розвитку держави [5]. Екологічні ініціативи тісно пов'язані з загальноєвропейською політикою та мають значний вплив на характер взаємодії України з ЄС. У цьому контексті Європейський Зелений Курс відкриває перед Україною шанс на